

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Közöny-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények sde intézendők.

Harmadik levelek csak ismert kzeketől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÚ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitor egyszeri beiktatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlár 4 hasábospetitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglalt
ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Kedd, április 26.

80. szám.

„Álom álom sötét álom“!

(T.) Nem kell az ördögöt a falra festeni! Azt írja a pozsonyi újság, (bizonyosan tréfából) hogy a muszka császár, az ő édes otthonában már nem találván helyet, hova fejét nyugalomra le hajthassa, Magyarország keblén akarja kipihenni azon fáradságokat és ijedelmeket miket neki hű, alattvalói okoznak. Es ebből az sül ki hogy a magyarok lovaságában, még mint ellenségeikében is, több bizalma van, mint barátaiban otthon. Nem is csalódnék. Bizonyos lehetne, hogy ha mint vendég tartózkodnék itt, egy hajszála sem görbülne meg.

Bár mily tréfa legyen is azonban e hír: Nem kell falra festeni az ördögöt, s a muszkanak nem kell hinni, amíg meglesz. Meg kell gondolni, hogy választások vannak, s hogy nem csörög a rubel ha nincs. Sok milliójába került már a muszkanak a Balkán, mondhatjuk: sok száz milliójába; hátha ötven—hatvan millióval szélsőbali többséget tudna teremteni, nem esnék porba a pecsenyéje. Még azt is visszakapná ami már elment.

A megvesztegethetlen szélsőbalt, csak is így lehetne muszka lépre csalni. Azt kellene mondani: többségre segítetek. Csupa tiszta szűz barátságból, még csak egy csókotat sem kívánom. A bünyömet akarom helyre hozni, amit 49 ben vétettem elenetek a nagy apámban. Azt hiszem, ennek a bűnnek az elátkozottja vagyok, hát kiakarnám magamat váltani az átok alól. Ime fogadjátok áldásomat. Ötven millió rubel. Ide teszem ennek a határtának a tövébe, hogy ne lássa senki. Rendelkezettek velettszések szerint.

Persze, kezdetben azt hinnék, hogy kelepce, és nem menének hozzá nyulni; körül kárognák, körül szálldogálnák, piszkálnák, hogy elcsúsz-e vajjon? de hát látnák, hogy sem nem kelepce, se nem

szemfényvesztés: össze ülne nek tanácskozni. Irányi ellene szavazna, ez kétségtelen. Hefi azonban kimutatná svarez auf veisz, hogy a választásokon győzni, az annyi mint többségben lenni, több ségben lenni annyi mint kormányra jutni, kormányra jutni pedig annyi: mint a körülményekkel megalkudni, kormányozni, és a muszkát lefőzni. Megbuktatni Tiszát, de folytatni politikáját és nem csinálni zenebonát, a hadseregben, ha nem fenn tartani a hadsereg egységét, ha lehetne, még szorosabban mint eddig. Ezzel el lenne érve, hogy szélsőbali lenne a kormány, ez adóvégrehajtó meg a fináncz, nem lenne semmi zavar, a muszka pedig üthetné nyomát az ötven millió rubelnek, melyet bizonyos arra számitva adott, hogy egy szélsőbali kormány legelőször is a hadsereget bontaná meg. Okos lenne tehát a Hefi beszéde, és a szélsőbalt elfogadná a propoziciót.

Gazda nélkül számolnának. Választások után kormány szervezése után egyszerre csak előlépne jó Irányi Dániel, s kezét a többség fejére téve, szokottpát hoszával mondaná: Tartom Önálló vám! Önálló hadsereg! Független Magyarország! — És oda vágna a pallossal az asztalra, mint „Corneville harangok“-ban Gáspár apóval történi, és szerte hullnának a gazda nélküli számitás aranyai, megkezdődne az igaz lelkü valódi szélsőbali kormányzás: Önálló vám, önálló üres bank, önálló felbonlott hadsereg, az országágaskodott nemzetiségek független Magyarországa; Mikor aztán ezenképen minden rendben lenne, a Kárpátok nyitott kapuján a muszka egész kényelemmel besétálna, hogy mi, a nemzetiségekkel való nagy veszekedésünkben még csak észre se vennők, legfeljebb is akkor, mikor szétválasztana bennünket.

Ennél tovább mégcsak el se tudom gondolni a dolgot: . . .

Milyen álom! Sirhatna is, nevetetne is az ember, hogy még efféléket is álmodhatik. Pedig hogy csak álom és nem valóság, annak köszönhetjük, hogy a muszka császár nem adja ide az 50 millió rubelt.

Tisza miniszterelnök, mint értesülünk a hét folyamán nyilatkozni fog a képviselőházban az országgyűlés hátralevő szakának teendőiről és munkarendjéről s az on időpont ról is, melyben a kormány az új választásokat megtartatni kívánja.

Kinevezések. Tisza Kálmán miniszterelnök — a mint a N-t írja — Lukács László országgyűlési képviselőt meghívta a pénzügyminisztérium hiteltisztályának vezetőjének. Osztálya élén előbb Wekerle államtitkár állott.

Abonyi Emil országgyűlési képviselő pedig — osztálytanácsosi ranggal, valószínűleg legközelebb, miniszteri titkárrá fog kineveztetni a közlekedésügyi minisztériumhoz.

Külföld.

A Schnaebel-ügyre vonatkozólag naponta érkeznek ugyan újabb meg újabb adalékok és részletek, a nélkül azonban, hogy az egész ügyet teljesen és kimerítőleg megvilágítsuk. A berlini francia nagykövetség tegnap közlé a német kormányval az ide vonatkozó ügyiratokat, melyekből egy párisi sürgöny szerint az derül ki, hogy Gautsch német biztos rendez-vousra hívta fel Schnaebel s ez akkor fogott el, midőn a találkozóra elment. Ez ugy látszik, hivatalosan constatálható tény, valamint az is, hogy a francia biztos német területen fogott el.

Mi fejlődik ki ezen nemzetközi affaireből, most még biztosan senki meg nem mondhatja. Tekintve azonban, hogy mindkét kormány részéről, látszólag legalább, higgadtan szenvedélytelenül és elfogultság nélkül itélik meg az esetet, lehet remélni a békés kiegyenlítést s így tehát a bonyodalom elkerülését — ha csak időközben bizonyos befolyások az egyik érdekelt félnél nem fognak arra tö-

rekedni, hogy az ellentétet kiélesítsék s a nemzeti büszkeség és dicsvágy susceptibilitását f-tűzeljék:

A pénzkészletek kiegészítésére szükségelt 32 millió frtos hitelművelet.

Tisza Kálmán miniszterelnök mint pénzügyminiszter az állami pénztárak tartalék készleteinek kiegészítésére szükségelt 32 millió frtos hitelműveletet papírjradék kibocsátása által szándékszik eszközölni, — írja a „Pester Correspondenz“ de azért az illető törvényjavaslatban a módzatokra vonatkozólag szabad rendelkezési jogot kér, hogy a magyar államra legkedvezőbb időpont és legelőnyösebb körülmények felhasználásával járassanak el.

A pénzügyi szükségletnek papírjradék kibocsátása általi fedezése első sorban azért előnyösebb hosszú időre, mert ma már a hazai tüke részvétele, illetve a hazai tőkének a közvélemény által Magyarországon elősegített versenye a külföldi tőkével szükséges a magyar államhitel állandóságára és megszilárdulására, valamint arra, hogy kapcsolatban egyéb foganatosítandó pénzügyi reformokkal, a magyar pénzügyminisztérium határozatainak függetlensége ilyen mű üzleti fransactiók körül biztosítottassék.

A kielégítő pézantári készlet által is teljesített ezen függetlenség ily nagy pénzügyi leték megkötésénél föltétlenül szükséges, mint-hogy a kibocsátásánál csak csekély kamatkülönbözet is az országra már milliókkal több vagy kevesebb terhet ró.

Ezeknél fogva az ország illetén függetlenségének üzleti tényezők és hullámzások elleni biztosítása évenkénti több millió forint erejéig befolyásolja Magyarország bevételi budget-jét az adófizetők összeségének javára.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

El ne hagyjátok egymást.

Elbeszélés.
Abray Károlytól.
(Folytatás.)

Kell-e ennél több egy pár ifju szív boldogságának betetőzésére, midőn még mindenik egy-egy paradicsomot hordoz tiszta keble szentélyében.

Hanem hát a véletlen bizony megzavarta e boldogságot, ez a véletlen pedig olyan valami volt, a mit nem csak Pongor uram, de az ország legnagyobb diplomatai sem láttak meg előre: egy kis szikra, mely Franciaországban gyuladt föl, s lángba borította fél Európát, és ebben hazánkat is.

Pongor uramnak bizony valljuk meg őszintén, nem valami nagyon tetszett a be következett új dolgok folyása, mindennap kijárni mint nemzetőrnek gyakorlatokra ott izzadai az áldott nap melegén jó három óra hosszat, aztán mikor az a cigány képű „Don Miguel“ baka káplár elkialtja magát, hogy: vigyázz! félj! félj! félj! jobbra át! hát akkor majd egyik majd a másik oldalára majd egészen megfordulni, — aztán lassulépésben megindulni, sebesen folytatni, s rohamban végezni hogy az embernek tarkójáról sarkáig csurog testén az izzadság; aztán haza menni oly porban, a milyet még a esorda sem szokott verni, mikor nyári száraz estéken haza tér, aztán még le sem porozta magát és már megint menni „váltára“ a sóházhoz, takarékpénztárhoz, dohányfábrrikához és más eféle helyekre, ott állani avagy sétálni jó hét óra hosszat, mely néha, ha főképp a káplár vagy örvezető el talált egy kicsit szederedni, jó három óra is lett: üsse patvar az ilyen új módi mulatságot.

Ez azonban még csak kezdete volt a megszeretnem dolgoknak: az idők mindég nehezebbekké, terheesebbekké váltak, egy-zer aztán csak jött a parancsolat a hadügyi-

minisztériótól, hogy az első nemzetőri zászlóaljnak indulni kell Erdélybe az oláhok ellen. Ebben a zászlóaljn volt Pongor uram is.

— Hát a Juliskának aztán ki viseli gondját a míg ő oda lesz?

— Legjobb lenne, ha szomszéd komám uram férjhez adná a kis aranyosat, vélekedék a szomszéd komám asszony.

Az ám! csakhogy a szomszéd komám asszony nem tudja azt, hogy Pongor uram ugy félig meddig már el is igérte az ő kis leányát a Tikos Pistának, annak pedig ugyancsak nincs most mire házasodnia, hiszen nem kell most prókátör senkinek az egész országban; nem voszekszik most egy magyar ember sem egymással, csak a haza közös ellenségével, ezzel való párpátvarát azonban, nem a „Corpus Juris“ decretumaival, hanem karddal; puskával és ágyúkkal szokták; elintézni a ki előbb prókátör volt is, mind beállott katonának. Ugyan mi lesz most már abból a fiuból?

Hanem ezen ugyan nem sokáig kellett Pongor uramnak töprekedni, mert alig csakhogy erre gondolt is, nyilott az utcaajtó, s rajta egy „vörös szalagos debreczeni önkéntes“ lépett be.

Pongor uramnak ugy tetszett mintha már látta volna ezt az alakot, lehet találkozott is valahol vele jártában, kelteben, talán a gyakorlaton? vagy a város házánál, hol ezek közül sok igen gyakran megfordult, annyi bizonyos hogy nagyon ismerős elötte az ábrázata.

Hanem csak akkor bámult el, midőn az ifju vörös szalagos hadi kalapját becsuetettüdvőn levéve üdvözlé őt! Hát hiszen hogy is ne ismerné, a mikor ez senki más mint a Tikos Pista! No már csakugyan hogy felelődt a világ! mikor az is katonává lesz és csatába megy, a ki az előtt egy bárány leszurását sem nézte volna meg sokért!

— Mi... micsoda? hát te is katonává letél, vagy mi? szól Pongor uram megfogva az ifju nemzetör két atilájának szárnyát jerr csak! jerr Juliska! kialta be a nyitott

ablakon keresztül a szobába, nézd, ott egy szökött katona, az az hogy egy szökött prókátör.

A Juliska sietett apja szavára megjelenni, a nélkül is jött volna, mivel már az ablakból látta, hogy a Pista jött, meg is merve mihelyt belépett, de hát hogy is ne ismertte volna meg, mikor ő ezer közül is egy tekintetre meglátta, hogy melyik az ő Pistája, nem is ütődött meg rajta valami nagyon, hogy katonává lett, egészen szokott dolog volt az azon időben; nem is jutott észbe féltetni, hogy majd Isten tudja hogy mint lövik le vagy vagdálják össze, hiszen az ország katonájává lesz, azt pedig talán nem is fogja a kard, nem is járja a golyó!

Hanem Pongor uram egy csöppet sem volt kibékülve az ilyen anyám asszony féle katonával; de legalább a többiek strapáczikhoz szokott jó erős legények, nemde? tudokolá a Pistát.

— Hát hogyne? válaszolá az ifju egész önérzettel, ott van épen az én századomban Poroszlay Jancsi meg Friczi is!

— Micsoda, a mi polgármesterünk fia? hát azok is beállottak volna oda? . . . de már ezt ne mond nekem öcsém.

— Aztán a főhadnagyom Simonffy Imre, káplárom Szanka József ügyvéd, az Alföldi Hirlap szerkesztője.

— Mondhatom, hogy erős egy kompánia, vélekedék Pongor uram! . . .

— Aztán Rickli József a hadnagyom

— Micsoda? csak nem a gazdag Ricklink a fia.

— A gazdagnak még többje van, hogy mit védjen, mint a szegénynek.

— Szépen tudsz „szavazni“, utójára még azt is elhiszem, hogy valamelyik papunkat is elviszitek magatokkal.

— Igen is vörös pántlikás tábortelkészszé!

Pongor uram nagyot sodorított bajuszán! Bizony csak furcsa világ ez a mostani, gondolá magában, midőn a város legelőke. löbbjeinek elkényeztetett fiait beállanak katonának három esztendőre, vagy mig a háboru tart, az pedig kitudja hogy meddig eltart, talán három esztendőnél is tovább . . . Hát aztán mit zugolódjanak ők nemzetörök, kik csak hat hétre vannak táborba rendelve.

— E hirre ő is belenyugodott sorsába, valamint a Juliskának sem jutott észbe könyezni, meg akkor sem a midőn a Pista elment, a hazát ment védelmezni, kötelességet teljesítette!

Jöttek aztán nem sokára a hírek, hogy hol és hol nem voltak a „vörös szalagosok“ mit és mit nem csináltak; az „Alföldi Hirlapban“ oly részletesen leírták az „angyal kuty“ csatát, hogy a mikor a szegény Juliska olvasta ugy fázott, ugy borzongott mintha maga is ott lett volna. — Csakhogy Pistának nem lesz semmi baja! pedig bár ő is ott volt az angyalkuti szőlőskertek mellett, hol a szegény „Szecsey“-t az ő jogász-társár, meg „Gazdag“ ügyvédet lekasabol-ták, de ő a reá rohanó lovasok közül az egyiket lelőtte, a másikat leszurta, a harmadiknak lovát döfte át, hogy az lovagjával együtt a földre omlott . . . Jól tartotta a fü magát, mondá Pongor uram, míg leánya az illető hirlapi cikket fölolvassa, ha az öreg Bem apóhzz kerülne, még hadnaggya is avandzsírozhatna. No már ezt senki sem tette volna fel a Pistáról! Aztán később a lippai csatáról is volt mit olvasni a Juliskának, hogy mily nagy erővel támadták meg a szegény debreczeni vörös szalagosokat, miut védelmezték ezek magokat két egész napon keresztül hősiessen; itt is föl volt említve a Pista neve, mint ki egy barikád mögött, ötöd magával több mint egy óra hosszágig föltartá az előnyomuló ellenséget, míg minden pogyász átvonult a hajóhidon Rad-

Napi hírek.

A nagyváradai püspök. A szombati hivatalos lap közli: Vallás- és közoktatásiügyi miniszterem előterjesztésére, dr. Schlauch Lőrincz szatmári püspököt nagyváradai lat. szert. püspökké nevezem ki. Kelt Bécsben. 1887. évi április hó 8-án. Ferencz József, s. k. Trefort Agoston, s. k. A pápa megerősítő nyilatkozata is megérkezett, a miért is a szatmári püspök vasárnap már Bécsbe utazott hogy egyrészt a pápai nunciaturában a canonicus processust teljesítse, másrészt mint ujon kinevezett nagyváradai l. sz. püspök az esküt ő felsége kezeibe letegye. Steiner Fülöp preláus és nagyváradai apát-kanonok együtt utazik a püspökkel Bécsbe. Schlauch Lőrincz életjárási adataiból a következőket említhetjük fel. Született 1824-ben Uj-Aradon, polgári szülöktől. Iskolaút Aradon, Szegeden, a csanádi egyházmegyei és a pesti központi papnöveldeben végezte kitűnő eredménnyel. Pappá 1847-ben szenteltetett. Nagy sz. miklósi káplánkodása idejében a jogbölcsészeti és egyh. jogból az egyetemen tudori oklevelet nyert. 1857-ben a csanádi papnöveldeben mint hittanár nyert alkalmazást. Majd falusi plébános lett. Midőn 1868-ban megindultak a kath. autonómiai mozgalmak, egyházmegyéjének papsága két ízben autonómiait követve választá. Ekkor tünt fel Schlauch Lőrincz magasabb körben. Álláspontjára nézve a nagygyűlésen a bizottság többségének (főpapi) munkálatai mellett tartott meggyőző beszédet. Autonómiai szereplésével annyira magára vonta a magasabb körök figyelmét, hogy 1872-ben csanád egyházmegyei kanonokká nevezetett ki. Kanonoki állásában megszabadulván az aprólékos hivatalos teendőktől, még nagyobb buzgalommal látott eddig is szorgalmasan és sikeresen folytatott tudományos foglalkozásához. Nyugalmas elvonulását azonban nem sokáig élvezhette, mert ő felsége 1873-ban szatmári püspökké nevezte ki a nagy szellemű Biró László helyére. Schlauch méltó utódjává mutatta fel magát nagy elődjének, ugy hazafias érzülete s rendületlen vallásos buzgalma, mint mely tudomány tekintetében. Tizennégy évi püspökségét Szatmáron számtalan nyom hirdeti. A fontosabbsádmali mozgalmak az ő vezetés alatt indultak meg s általában mindehhez kivette a maga részét, hol a közügyek előmozdításáról, a szegények gyámoltásáról volt szó. Habozás nélkül kimondhatjuk, hogy Schlauch Lőrinczhez hasonló egyház férfit csak igen kevés van hazánkban. E férfi jó most az oly korán elhunyt Ipolyi Arnold nagyváradai püspök örökébe. Uj egyházmegyéjébe találni fog elég teret, melyen mely tudományát hazafias irányu akarat-erélyét áldásosan használhatja fel.

Népfelkelési tisztképző májusi tanfolyama a nagyméltóságú m. kir. Honvédelmi miniszter urnak 3863. eln. 1887. számú rendelkezéssel pótlólag behivatott: Radó Bertalan, Szliuka István és Grünvald József, kik a f. é. május 5-ik napján az itteni honvéd gyalog feldandár parancsnokságnál tartoznak eleutkezni s felhivatnak, hogy igazolványukat a délelőtti hivatalos órák alatt Zöld Mihály városi jegyzőnél vegyék át. Megjegyez-

nára, a miért aztán Marriásy napi parancsban dicsérte meg a Pistát. Meglátsátok, mondogatá ilyenkor Pongor uram, az a fiu még valamivel nővi ki magát!

(Folyt. köv.)

A himlő oltásról.

(Orvosi értekezés*)

Irta: Dr. Zelizy Dániel.

(Folytatás)

Auban talán tulságos buzgóságból még azt is kezdte hirdetni, hogy a védő himlővel való oltás megoltalmaz a pestis ellen is. Egy másik oltás-barát dr. Wallie pedig annyira vitte a dolgot, hogy miután magát téhén-himlővel beoltatta: pestises kórházba vonult és magát ott ismét beoltatta, még pedig emberi himlő és pestis anyagával és hogy egészséges maradt, bizonyosnak hitte a védő himlővel való oltás erejét a pestis ellen is. Ezt az állítást a fertőzési betegségek természetének mai ismerete szerint védelemben nem részesíthetjük. Hanem azt a történeti hűség érdekében fel kell említeni, hogy voltak a védőhimlő oltásnak ellenségei is.

Volta némelyek, a kik a lady Worthy Montague-féle emberhimlővel való oltást jobbnak tartották, mint a Jenner-féle téhén-himlővel való oltást.

De ezt csak önkényességnél egyébnek alig lehet tulajdonítani, mert az ember himlővel való védő oltásba néha bizonyos belé is háltak (2%), de a téhén-himlő embert nem öl meg.

Volta azután olyan ellenségei is a Jenner féle téhén himlőoltásnak, a kik azt kezdtek pengetni, hogy mióta téhén himlővel oltanak, — azóta többen haltak el skarlátban, torokgyíkban, sat. Ezeknek tehát az esett terhokra, ugy a kik skarlátban, torokgyíkban haltak el, mért nem haltak el hólyagos himlőben.

(Gebhard Ferencz idézett értekezése.)

tetik, hogy ha a jelölteknek testi hibák miatt való visszahelyezése folytán vagy más okok miatt a tanfolyamban legalább 8 pályázó nem maradna: ez esetben a honvéd parancsnokság utasítva van, hogy a tanfolyam felállításától eltekintsen.

Utezafelelirati és házszám-táblák. Knopp és Steiner budapesti gyárosok ajánlatot tettek a városnak, hogy ők hajlandók öntött ércből utezafelelirati, darabját a 2 ft., és házszám-táblákat a 50 és 40 kr-ával szállítani. Hogy pedig a város házi pénztárára nézve az utezafelelirati táblák semmiféle költségbe ne kerüljenek az említett cég még azon ajánlatot is teszi, hogy ha a házszám-táblákért darabonként, — a háztulajdonosok 30%-tel a megszabott árnál többet fizetnek, az utezafelelirati táblák ára ezen többlet által már fedezve lesz. — Ezen eljárás az országban már több város követte. — A tanács ezen ajánlatot esetleges használat végett a polgármester urnak kiadta. Nagyon kívánatos volna, ha ezen „esetleges használat”-nak ideje minél előbb bekövetkeznék, s házaknak ujonnan való számozása, mely már annyiszor volt hírlapokban sürgősen s melynek szükségességét mindenki érezi, a közel jövőben keresztül vitetnék.

A dohányzás. Dr. Zavadgei, auszói fürdő orvos igen érdekes felolvasást tartott a bécsi orvos egyesületben az idült dohány mérgezéséről. Konstatálja azon tudva-évtényt, hogy, hogy tulságos dohányzás gyakran időzli elő az idegrendszer és légzési szervek megbetegedését. Kevésbé köztudomású az, hogy az erős dohányosok szívbajnak vannak kitéve, mivel a nicotin a szívizomzatára különösen kártékony hatással van. Gyakran fordulnak elő a dohányzásoknál gyomor-bajok; az éhombra való dohányzás rossz étvágyat szül és akadályozza az emésztést. — Rossz szokás az orron át kibocsátani a füstöt. — A mértékletes dohányzás ellen nem tehető kifogás: egy jó szivar ebéd után kellemes érzetet szül, sőt az emésztésre is jó hatással van.

A jogakadémia ügye. A debreczeni ev. ref. iskola tanári kara s ennek nevében Kovács Sándor dr. akad. igazgató egy emlékiratot terjesztett Révész Bálint, tiszántúli egyházközségi püspök urhoz a jogakadémia ügyében. Az egyházközségi tanügyi bizottság ez évi március 28-ik ülésében elfogadta a fölterjesztést s azt az egyházke rülei közgyűléshez fölterjeszteni határozta. A nevezetes és több tekintetben érdekes okmány sajnálattal utal arra a körülményre, hogy a hazai jogakadémia az utóbb lefolyt tizenkét év alatt a hanyatlás elszomoritó képét tünteti föl. A tanári kar és más szaktekinetelyek is e jelenség okát a főnálló tudományi és vizsgálati rendszerben vélik föl-találhatni. Az 1874-ben életbe léptetett rendszer a jogakadémiaikat tanügyi önállóságuktól tökéletesen megfosztva, azokat az egyetem-ek s különösen a fővárosi egyetem mester-ségeken fokozott abszorbeáló hatásának szolgáltatja ki. Mióta a jogtudomány, mely csak egyetemen nyelhető el, az ügyvédség előfeltétele lett, a jogakadémiaikon nem vizsgál-nak többé a joghallgatókat, sőt az akadémiák fenállhatása is kérdésessé vált már ép ez új rendszer által. A fennálló rendszer megváltoztatásától várja ennek következtében a fölter-

Tulajdonképpen a téhén-himlővel történt védő oltás ellen semmi alapos ellenvetés nem hozható fel, mert az egészséges téhénről vagy bornyuról vett himlő nedv olyan egynemű, hogy az a himlő anyagán kívül más idegen veszélyes anyagot, pl. egyéb betegség okait szolgáló csirát magában nem foglal. Ezt manapság körül belül jobban tudjuk, mint tudhatták a Jenner korában. De hogy olyan szelid, megbízható betegség mint a téhén-himlő, csiráját magában kell foglalni annak az oltó anyagnak, a mely a himlő ellen védeni van hivatva, az azért szükséges, mert himlő ellen, minő a rettenetes ember-himlő, tapasztalás szerint csak himlőfajta oltalom védelmezhet s a téhén-himlő oly szelid himlőfajta bántalom, hogy azt ember örömmel magára vállalhatja, hogy magát ilyen áron a beláthatatlan nagyobb bajtól megválthassa.

Ha a téhén himlőt emberre ültetjük át s azt azután megint az emberről akarjuk tovább ültetni: az ilyen himlő-anyag már nem tiszta himlő, hanem módosított téhén-himlő-anyag lesz s t-kintetbe véve, hogy a téhénhimlő módosulást sokolyan gyermekben vagy felnőttn szenvedhet, aki nem egészsége, ugyan az ilyen védőhimlőért ki vállalhatna kezességét. De a téhénről vagy bornyuról vett himlőért lehet jótállást vállalni, mert ha az oltó anyagot megvettük az állatból: azt lehet, sőt le kell vágni s a belőle vett oltó anyagot csak azután szabad közhasználatra bocsátani, ha kiderült, hogy a levágtott állatnak semminemű betegsége nem volt.

Mert a téhén-himlő a téhének vagy a bornyurak nem általános betegsége, csak egy olyan pontra szorítkozó baja mint az ember-nél egy túszurás vagy karczolás, ugy hogy a téhén-himlős bornyú közhasználatra mindenkor bátran levágható és ártalm nélkül elfogyasztható.

Ezeket figyelembe véve, megérthetjük, hogy miért támadtak a Jenner-féle védő oltásnak is az ő életbe léptetése óta elmúlt idő alatt ellenségei.

Hát ki tudja, hánszor oltottak serophtás, süjös, tüdővész, különféle kiütéssel bíró gyermekről Jenner óta

jesztés a jogakadémia fejlődésére nézve egy kedvezőbb időszak bekövetkezését.

Ev. ref. missioi állomás T. Polgáron. Az alsó szabolei-hajduvidéki ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlésén tárgyalva volt egy T. Polgáron felállítandó önálló missioi lelkészség ügye. Polgár városában és pusztáin mintegy 800 ev. ref. lakik, leginkább napszamosok és oselédék, kikkel szemben 8000 más vallásu, r. kath. birtokos lakosság, egy óriási uradalom katolikus tulajdonosa: az egri káptalan áll szemben. — Ez ideig a szörványosan lakó ev. ref. hívek lelképátszori gondozását a t. csegei lelkész teljesítette; de a nagy távolság miatt felette hiányosan. Az egyházmegye az itt tervezett missioi állomás felállítására, illetve fenntartására a missioi alaptól egyszersmindenkorra 1000 frtot s évi 500 segélyt kér. Nemzetiségi érdek ugyan a magyarlakta vidéken nem torog fenn, de vallásérköcsi és telekezeti annyival inkább.

Az alsó-szabolei hajduvidéki ev. ref. egyház megye lelkészi gyámintézete a múlt év végén 29075 frt. 92 kr. tőkével rendelkezett.

Tüz Szovaton. Szovaton, hol a múlt évben többször nagy pusztításokat vitt végbe a veres kakas, a múlt pénteken ismét nagy tűz volt, mely két lakóházat, több melléképületet és szalmakazalt pusztított el. Egy ember élet is áldozatul esett.

A májusi előléptetések a honvédségnél. A májusi előléptetés, mely már a napokban közö fog tétetni, — mint a „Katonai Lapok” értesül — elég kedvezően fog kiütni s nevezetesen a törzstiszti rangokban nagyobb számú előléptetések várhatók. Igy a gyalogságnál 4 alezredes lép elő ezredessé, 6-7 őrnagy alezredessé és ugyanannyi százados őrnaggyá. Századosi rangot nyer 7-8 főhadnagy s főhadnagy rangba lépnek az összes 1878-iki hadnagyk. A lovasságnál 2 alezredes nevezetik ezredessé és 2 százados őrnaggyá; a lovasság egyéb rangjaiban nem kedvezőbb az előléptetés, mint a múlt novemberi volt. — Tábornoki ragot ez alkalommal senki sem fog nyerni a honvédségnél.

Chaldeai papok Debreczenben. Két napbarnított, hosszú fürtös hajú, kopot tas fekete ruhában öltözött kisázsiai papok, a kaldeai keresztények felekezeteiből valók, gyűjteneek most könyvtáradományt városunkban a Gandu-vilajet templom felépítésére.

A helybeli iparos ifjúság egyetel dalkörével — mely a május 15-én tartandó népünnepély alkalmával rendezendő hangversenyben résztvevő — a napokban egyesült a lutheránusok dalárdájá; s ily most már a azok tekintetében is tekintélyes dalkörműködése, bármily közönség műgyényeinek meg fog felelni. Boros Lajos az egyetel karmester most egészen új darabok betanításával foglalkozik s ennélfogva a népünnepély programjának ezen része is kiváló sikerűnek mutatkozik.

Kirándulás Belgrádba, Orsovára és Herkulesfürdőre. A m. kir. államasutak városi menetjegy irodája f. évi május hó 7-én a budai dalárdával együttesen társas kirándulást rendez különvonattal Belgrádba onnét külön gőzhajón Orsovára, Ada-Kalé és Kazánba, valamint vissza Herkulesfürdőre azután innét külön vonattal Budapestre. —

S ámbár még a nem egészen egészséges gyermek himlője sem mindig, sőt többnyire nem szállítja át magával a betegséget, mindazáltal ha ebből a fajta védelmi forrásból csak egyetlen egyszer meríthet is a társadalom magára nézve veszélyt, nem hogy ennek a forrásnak védelmére kellene kelni, hanem oda kell azt hagyni örökre.

Különböen előfordulhat még egy másik megfontolni való körülmény is ugymint az, hogy a karról-karra oltás által a himlő-anyag eltűnik, kivész a kezelés közben és oltás által csak homli al védő himlőnek nevezett közömbös bántalmat lehet vagy ezt se lehet előidézni a jó szándékkal beoltottaknál s azután a kinkél ilyenkor semmi segedelemnyújtás beoltás címe alatt nem történhet, azokra ráfogják s az illetők örülnek ennek a ráfogásnak, hogy a himlőre nincs hajlandóságuk. Pedig az emberi himlőre minden embernek van hajlama, a ki még valódi himlőt vagy téhénhimlőt nem állott ki. A két dolog közt azonban különbség van, mert az ugynevezett emberi himlő — hólyagos himlő — majd mindig az egész életre szóló biztóságot nyújt, míg a téhén himlő csak mint egy 10-16 évre szólót.

Ezért tehát nagyon okosnak mondhatjuk a német birodalmi törvényt, a mely azt foglalja magában, hogy védőhimlővel beoltandó:

Először: minden gyermek a születését követő naptári év lefolyta előtt, ha csak orvosi bizonyítvány nem tanúsítja, hogy a természetes himlőt kiállotta.

Másodszor a nyilvános tanintézetek s magániskolák növendékei azon évek belől, a melyben a növenlék 12-ik évét betölti, ha csak orvosi bizonyítvány nem tanúsítja, hogy az utolsó 5 esztendő folyamán természetesen himlőt állott ki vagy pedig sikerrel oltották be.

Nekünk is lesz rövid időn oltási törvényünk, mely szintugy mint a német birodalmi törvény, elrendeli nemcsak az egy év körüli gyermekek beoltását, hanem az iskolába járó gyermekek 12-ik évében ezeknek újra oltását

A részvételi jegyek árai beleértve a kirándulással egybekötött programszerű ellátást, elszállásolást és hajózás költségeit az I. oszt. ban 39 frt. és a II. oszt. ban 31 frtot tesznek. Előjegyzések a városi menetjegyiroda-ban elfogadtnak, hol részletes program is kaphatók.

A népfelkelői tisztitanfolyamból. Mondja meg nekem uram — kérde a tanács-tiszt — ha ön egy csapatot vezényel és találkozik egy élmezési hadnaggyal, mit tesz ön? A népfelkelő az elérendő hadnaggy-rangra az egyenrangúságon jártatván esse feleli: Hát kezét szorítok vele. — Hm! — mit gondol, másnap mit fog tenni ön? — Hát ismét kezét szorítok vele. — Nem uram ön másnap nem azt cselekszi, hanem rapportot megy s hogy innen hova megy, azt csak a rapportparancsnok tudná megmondani.

Ingatlanok forgalma, a debreczeni kir. törvényszék teleknyvi osztályánál az évi ápril 16-23 ig. Kóji János és neje Kú Juhanna veszik Csapó Ferencz és neje Erdős Erzébet házat 1600 frtért. Hegyes István és neje Bihari Katalin veszik, özv. Balogh Sándorné halapi kaszállóját 800 frtért. Balogh Bálint és neje Kis Róza veszik Baranyi Mihály Kötös kerti szőlőjét 800 frtért. Özv. Szendrei Istvánné, Tamás Juliánna veszik Szendrei Lajos ujosztású szántóföldjét 100 frtért. Lókodi Sándor és neje Szilágyi Zsófia veszik Lókodi János és Lókodi Sándor Kovács Jánosné házatúnti ondódi szántóföldjét 600 frtért. Kronauer Gyula és neje Weind Anna veszik Zöld Mihály és neje Czina Mária házat ujosztású szántóföldjét 3700 frtért. Weisburg Teréz veszi Baesó János és neje Balogh Juliánna házat 5500 frtért.

Érettségi vizsgálat rendje az 1887. iskolai évben a debreczeni ev. ref. főgymnasiunban: írásbeli vizsgálat Május 20-25. szóbeli Junius 25-30. Magánvizsgálat a VIII. osztálybeliek számára Május 17 és 18. Az igazgatóság.

A kiváncsi Reiser. Egy bécsi utazó ki Debreczenben többször járt és, imerte látásból városunk szép hőlygeit, egy kis bécsi „jux”-ot engedett meg magának tégnapelőtt. Megszállván a város egyik elegáns szállójában, fogta a névjegyet és ezt írta rá: Bájós kisasszony! Igen boldognak érezném magam, ha ekkor és ekkor egy magános látogatással tisztelne meg, melyért én nem kéne nek 500 az ötszáz o. é. forintokat rakni le piczinko lábaiboz. — „A névjegy borítékba tette és elküldte a legbájosabb Hebrón-rózsák egyikének, megjelölt vén jól szobájának a számát. Ezután ott hon maradt, kíváncsian várva, hogy mikéut folytatódik a „jux”. Egyszer csak hal-kan kopogtatott az ajtaján valaki. Az utazó uraság már előre örvendezett magában, hogy ha a hőlyg belép, azt fogja neki mondani mit egy udvari bolondja mondott egy király-önök, midőn egy álarozos bálon egy fél millióban megegyeztek, hogy a „bajos” maszk-vele vacsorál. Mondta pedig az ekképen: Tessék, minden megvan az istei vacsorához — csak a pénz és a vacsora hiányzik. — A mondáson még egyszer végigfutatták elméjét és aztán kinyitotta az ajtót. — Kellemetlen meglepetéssel vette észre hogy látogatója férfi és neve után tudakozódik. Midőn meg-

is. El fogja rendelni a különféle intézetekben, mint árvalázak, ápdólkák, börtönök, fegyintézetekben, sat. az ott tömegesen együtt élők újra oltását is. A cselédkönyvekbe is be lesz jegyezve, hogy a könyvvél bíró cseléd be volt oltva vagy sem. Himlőjárvány idején a belügyminiszter olyan osztályokra nézve, melyek a himlő veszedelmének inkább ki vannak téve, elrendelheti az újra oltást.

Az újra oltás életbe léptetése kétségtelvenhatatlanul jó védelmi eszköz a hólyagos himlő ellen. Csökkenti a himlő iránt áltáiban meglevő nagy hajlamot s egy be nem oltott, beoltottak között távolról sincs annyi veszedelmének kitéve, mint be nem oltottak között, mert a beoltott környezet nem könyv, vagy éppen nem kapja meg járvány idején a himlőt s ily átragadással még a be nem oltottat sem fenyegeti.

De a jó törvénynek végrehajtására kifogástalan jó eszközök is kellenek.

Ha ez a fajta oltó anyag divatba nem jött volna: nem volnának a himlő-támadás ellenségei.

Jó a bornyuról szedhető téhénhimlő. Ezt kell a magyarállamasnak is mentül előbb alkalmazni, mert nem teljesen megbízható anyaggal minő a humanizált oltó anyag, léptetni életbe az újra oltást is, és azt kívánni, hogy ez az oltó anyag megnyugvással fogadtassék, nem lehet.

A Német birodalom már hozzá fogott ahoz, hogy az állatrol vett oltó anyag használatát léptesse életbe.

Nálunk Magyarországon magán-termelőtől lehet ugyan téhén-himlő anyagot kapni de felette magas áron. Ily anyaggal 50 egerént oltottam be s ekkor az anyag 10 forintba került.

Külöldről nevezetesen Prágából hozott anyaggal pedig 600 egyént oltottam be, s ekkor az anyag huszonöt forintba került.

Magyarországi anyaggal 600 egyén be-

beleértve a kirándor-grammszerű ellátás, költségeit az I. osztályban 31 frtot tesztárosi meneti jegyirodájában részletes programok tisztitanfolyamból... kérde a tanár... hadnagygyal, mit az elérendő hadnagyon jártatván eszt... Hm! Ez fog tenni ön? Nem uram... nem uram... nem uram... Magánvizsgálat a Május 17 és 18... sender. Egy bécsi... ször járt és... meg magának... az egyik elegans... ezt írta rá: boldognak éreznem... magános lá... nem kés... forintokat rakni... névjegyek... a legbájozabb... megjelöl... Ezután ott... varván, hogy mi... Egyszer csak hal... valaki. Az utazó... magában, hogy... neki mondani... mondott egy király... bálon egy fél mil... „bajos maszk”... az ékképen: Tese... vacsorához —... hiányzik. — A... giffuttatá elméjét... Kellmetlen... hogy látogatón... Midőn meg... önféle intézetekben... öntönök, feyinté... együtt élők... nyekbe is be... ró család be... vágy idején a be... vokra nézve, me... inkább ki van... újra oltást... pttetése kétségbe... szköz a hólyagos... mlő iránt általá... s egy be nem... volról sincs annyi... be nem oltottak... nyezet nem kü... dja meg járvány... adással még a be... régrehajtására ki... keltenek... t ug, nevezett hu... ráig se biztos, így... yag divatba nem... a himlő társak... kethő tehénhímlő... k is mentül előbb... esen megbiztatható... lt oltó anyag, lép... st is, és azt kir... yag megnyugvás... már hozzá fogott... oltó anyag hasz... gon magán-terme... mlő anyagot kapni... anyaggal 50 e... az anyag 10 forint... n Prágából hozta... egyént elottam... huszonöt forintba... gal 600 egyén be...

mondta, hogy jó helyen jár, abban a percben olyan két egészséges pofon csattant el képes felén jobbról is meg balról is, hogy szemel ezer meg ezer pávatollat vétek látni. (Mert a vizitkártyát nem is látta a kisasszony az egyenesen a bátya kezei közé került.) Erzel a látogató, mint a ki jól végezte dolgát, szólanul lement a lépcsőn és haza balagott. Az utazó pedig össepakolta a cökmökjait. Vonatra ült és eltisztult a városból és talán többé soha sem meri erre fordítani jól megaimogatott cifzerblattját.

— Artézi kut ügyében Nagyvárad tanácsa megkereste Hód-Mező-Vásárhely és Debreczen sz. kii. városok tanácsát, hogy a náluk már létesült artézi kutak tervezetéről és tényleges költségről felvilágosítást nyújtsanak.

S z i n h á z .

Második vendégszereplése, vagy jobban mondva második diadala volt tegnap este Debreczenben Pálmai Ilikának „Rip-rip” előadásában.

A közönség nem fáradt ki ünneplésében s alig vált jelenete, melyet meg ne tapsoltak volna. A színház minden részében megtelt, s a közönség tetszésének nyilvánulásai ban osztoztak Pálmai Ilikával Haday, Ellinger, Dobó, Rónaszéki, Karikásné s Hegyesi is. Lisbeth szerepében a már megszokott és elismert kellemel bájjal játszott Pálmai. Mellette leginkább Haday emelkedett ki az előadás keretéből, s Rip ribben, gyengékedése dacára újból bebizonyította, hogy drámai tehetsége úgy mint hangja nem mindennapi.

Az előadás összességé volt, s a karok is elég élvezhetők voltak.

Ma Mikádó utolsó előadásával lesz Pálmai Ilika utolsó fellépte.

Békéssy Rózsa k. a. jutalomjátéka.
A szindény maholnap véget ér. Thália templomának ajtai bezárulnak, a társulat már hétfőn távozik körünkől előbb Nyiregyháza, azután M. Szigetre. De még addig hátra van egy jutalomjáték, a második utolsó estén, szombaton a társulat egyik legértékesebb nőtagjának, Békéssy Rózsa k. a. javára. Vajjon van-e szüksége neki arra, hogy különösebben ajánljuk e jutalomjátékát a közönség szíves figyelmébe? Aligha van. Hiszen Békéssy Rózsa k. a. annyszor bizonyította be hivatottságát, valódi tehetségét a színi pályára, a debreczeni színpadon olyan ügyes, kedves és vonzó alakításokat hozott minden felléptekor a lámpák elé, hogy azok által sikerült a kisasszonynak úgy megnyerni a debreczeni művelt közönség szeretetét, kegyét, hogy ahhoz hasonlóval a közlelési időkben nálunk kevés színésznő dicsekedhetett. A k. a. vigjátékokban, drámákban, s néha napjakk, mikor fellépett népszínművekben is egyaránt jeles, bájos személyesítője volt a naiv, kis leányoknak, és fiatal asszonyoknak. — Sőt sikerrel, zajos hatásokat érve el nem egyszer fellépett a fiatal hősnői szerepkörben is, midőn az erre szerződött színésznőt betegsége hónapokon keresztül távollátotta a színpadtól. A kisasszony nagy

oltása körülbelül 100 forint áru anyaggal történhetett volna meg.

A tisztán keltt anyaggal végbevitt oltás hasznosságáról meggyőző példát nyújt a porosz hadsereg szerencsése a himlővel szemben.

A porosz hadsereg szakadatlan újra oltás alatt áll, a mit úgy kell értenünk, hogy ott a szolgálat kezdetén mindenkit beoltattak, tehát be nem oltott vagy újra nem oltott ember a hadseregben nem szolgál. S ennek az intézkedésnek az a következménye, hogy míg a polgári népesség közt himlőjárvány dúl, a katonaság — noha körül van véve a járványtól — annyira sértetlen marad, hogy olyan 9 évi időközben, mely alatt himlőjárvány is uralkodott a hadsereg körül — 100—100 ezer katona között csak hat kapott himlőt. azok közül is igen kevés halt el. Nálunk pedig Debreczenben 52 ezer ember között nem 9 év alatt, hanem csak a múlt esztendőben — tehát 12 hónap alatt — minden 100 ember közül beleesett egy a himlőbe.

Végül azt kérdezhetnők, — hogy mi lehet annak az oka, hogy a tehénhímlővel oltás is, ha nem éppen egész életre, mint a hatalmas mesterséges himlőzetés, de legalább évekre szóló mentességet nyújt az emberi himlő ellen.

Bolinger, német tudós, arról azt tanítja, hogy tulajdonképpen eredeti tehénhímlő nincs, vagyis a szarvasmarha fajbetegségei közé a tehénhímlő éppen úgy nem tartozik, mint a majom fajbetegségei közé nem.

A himlő a tehénre csak ráragad másról mint a majomra.

De hát honnan? Kiről? Miről? Felelet: az emberről.

Tehát midőn a tehénhímlővel, mint védő himlővel oltunk: az embert a maga fajbetegségének anyagává oltjuk.

Es ezzel a tehén-hímlő oltás kérdésének minden titka levan leplezve, és a Lady Mari Worthy Montague és Jenner történeti regénye be van fejezve.

és kicsiny szerepeket egyforma kedvel, szorgalommal és tanulmányjal játszott el; a legnehezebb szerepet, mely próbára teszi a tehetséget, a képeiséget, ha csak érezte, hogy fizikuma, organuma megbír véle, ép olyan ambícióval, nem tüzelt vállalkozott és játszotta azt végig, mint a legrövidebbet, és legjelentéktelenebbet, a melyet más első rangú színész aligha vissza nem utasított volna, mint olyat mely az ő egyéniségéhez méltatlan, sőt lesüllyeszti egy kardalnok működési körének „alacsony” színvonalára. Nem; Békéssy Rózsa k. a. sohasem tett így. Az a szeretet, az a rajongás, melylyel a színészetet csügg, ezt nem engedte meg nála. Mély, pezsgő aranyos kedélye rendkívüli, szinte páratlan természetesen eleveusége miúdig vele van, a színpadon és a színpadon kívül egyaránt, s hol ő megjelen, mosolygó, derült élet kél körülte mindenütt, mint májusi napságár nyájas melegétől. Az előkelő közönség, mely benne nem csupán a színezt, hanem a nőt is tisztelni és becsülni tudja szombaton este kétségtelenül tömegesen siet a színházba, kitünteti az ő kedvencét, ki annyiszor szerzett élvezetes estét az ő ellenállhatatlan kedves megjelenésével.

Még öt előadás lesz színházunkban. Mind érdekesnek és vonzóknak ígérkezik. Így három egymásután estén a legjobb vidéki énekesnek S. E. R. d. i. kisasszony fog mint vendég szerződött estét is színi játszani. — Holnap először a „Sárga csikó”-ban fog fellépni, csütörtökön: „Gasparone” operetében. Pénteken pedig: „Furcsa háború”-ban. Szombaton Békéssy Rózsa k. a. jutalmára: „Aszalaj uram leányai”-t adják vasárnap utolsó előadás lesz a társulat utolsó előadásának. Ekkor Konti kedvelt operettje a „Király fogás” kerül színi.

CSARNOK.

FAUST.

(Budapesti társza.)

Fél tizenegyre. Az előadásnak vége. A szellemi élvezet után siet mindenki vacsorálni, megadni a testnek is, a mi a testé.

A Szikszay apró villanylámpákkal világított éttermi meglelt. Csörög a tányér, cseng a pohár; beszélgetnek, nevetgélnek s itt ott könnyű füstkarikák gomolyodnak fel a légbe.

Jóféle diószegit szüresülgettem, midőn a szomszéd asztal felől élénk beszélgetés üti meg fülemet. Oda nézek s látom, hogy egy jól táplált ur kitűnő étvágygyal falatozik ott, míg mellette egy élénk tekintetű fiatal asszonyka cseveg egy sápadt arcú érdekes ifjával.

Nő: Lássá, nincs igaza, ha a Dóci fordítását becséméri. En ugyan nem olvastam, de így végig halgattva, az egész nagyon szép vers.

Férj: Muczuskám, egyél már, mert elhül a pecsenyéd.

Ifju: Nem mondom én, hogy rossz; csak nem oly jó, mint a milyennek oly fennen hirdetik. Hallva sokkal jobb, mint olvasva, mert így a mi jó, az kellemesen kihangzik, megkapja a fület, a mi meg nem igen jó, az elhangzik észre sem veszi az ember. De olvasva a szem minden sornál megáll s minden szót megkritizál.

Nő: Na magok poéták, rozabbak az ördögnek: egyebet sem tudnak, mint egymást lerántani. Hanem azt magyarázza meg nekem, miért van az, hogy Faust volna a darab hőse s mégis olyan mint egy báb? Az ördögös Mephisto rángatja ide oda a testzésé szerint. Még a szégyény Margareta is tul tesz rajta, mert ő legalább szeret magától, de Faustnak ehhez is Mephistó kell.

Férj: Miért? Azért mert ugyan Faust az ördögöl, mint én te veled; eladta magát neki, aztán papucs alá került, mint én.

Ifju: Szerintem igen egyszerű a dolog magyarázata. Faust és Mephistó nem a z ember és az ördög, hanem a kettő együtt egy ember. Mephistó nem egyéb, mint personificatioja a Faust skepsisének. Faust egy lángeszű tudós, ki midőn megtanult minden megtanulhatót s azon meggyőződésre jut, hogy pozitív tudás nem létezik; kezdi érezni azt a végtelen irt, melyet lelkében egy haszontalanul eltöltött élet keserű tudata tár fel. Es megragadja az élet vágya. ez a vágy Mephistó; a vágy betelik, de lelke csak azt érzi, hogy a mi után áhitozik, az élet valódi boldogsága, az elérhetetlen; és a kielégíthetlenség e kétségbeesítő tudata is Mephistó.

Nő: Szép, szép; kezdem érteni. De mire való az a sok hókusz-pókusz; fekete kutya, boszorkánytanya, báj ita, stb?

Férj: Hja kedvesem; ez a pokolnak az etiquette-je.

Ifju: Nem, nem; ez mind allegoria és középkori misticizmus. Hiszen maga az, hogy a Faust kettős emberi természetének, felülkerekedett földi vágyainak Mephistóban testet ad, nem más, mint egy egyszerű allegória.

Férj: Bella, az allegória mellé nem kívánok valami sajátot?

Nő: De igen; mit is volna jó enni, mond csak, gorgonzolát vagy imperiált? mégis inkább hozass vaját hónapos retekkel, de fás ne legyen a reték.

Férj: Legény! Hozzon csak vaját retekkel, de hallotta, hogy fás ne legyen a re-

tek. Nekem meg süttesen még egy fillet, meg küldjön egy üveg sashegyit. — Bocsa! Sándorkám, hogy zavartalak; most már folytathatjuk az esztétikai vitát. Hol is maradt el? Izen, szégyény Faustot szapultátok, most következik Margareta.

Nő: Eredj te! Te mindenből tréfát üzol. Pedig te is érzékenyedtél ugye, mikor Márkus a thulei királyromániát szualta?

Férj: En!? ... Csalódom kedvesem, ha csak nem azon ábrándoztam, hogy mit egyem vacsorára, ramteuk-et é vagy beafestek-et?

Nő: Bolondos! Sándor, mondja csak, tetszik magának Márkus Emilia?

Ifju: Rendkívül. És azt merem mondani, hogy ő a nemzeti színház legnagyobb, leggenialisabb művésznője. Margaretaja nem kifogástalan, de épen azért, mert sok helyiüt utólréhetetlenül játszott és nem maradt mindig e magaslaton. Azon az ártatlan, tapasztalatlan, csupa szív és kedélyből való Margiton — ki a bájos, egyszerű polgárleányka eszményképe — néha áttört a művelt fővárosi színésznő, a ki számít és a hatást minden áron a legmagasabb fokra igyekszik csigázni. S ez hiba; ép oly hiba, mint a tulzás, a mely oly nagy göröngy a színművészet virágos útján, hogy abban a nemzeti színháznak legjelesebbjei is nagyon gyakran megbotlanak.

Nő: De Sándor, magok sokat beszélnek holmi költői igazságszolgáltatásról, mondja, igazság az, hogy az a szégyény kedves Margareta, szenved, börtönbe vetik, megörik; Faust meg, szerencsétlenségének okozója egy nagyot sohajt és eltávozik.

Férj: Hja lekem, ez az élet sora. A nő vagy hisz és akkor boldogtalanná lesz, vagy nem hisz és akkor ő tesz mást boldogtalanná.

Ifju: Ez csakugyan nem az igazság; hanem a végzet. De ami Fausto: ileti, ne tessék feledni hogy a mi a színpadon előadtak, az alig egyéb, mint Margaretha tragédiája, a Goethe nagy művének egyik legnagyobb s mondhatjuk legszebb epizódja. Azután elvégre is, Faustot, ezt az örök életet szomjuhozó lelket nem is elégítheti ki Margitnak: — egy naiv, gyermekes, szegényét megmondatlanul gyilkossal elfedni akaró baiga szívek együgyű szerelme, s az ember önkénytelen is nem őtet hibáztatja, hanem a végzetet.

Férj: Egy szóval; a régi mese a macska meg az egérről.

Nő: De én ebbe nem tudok belenyugodni.

Férj: Akkor kedvesem menj és beszélj e dolog felől Mephistóheles urral; ha őtet kapacitálhatod, bizonyára nem igen esik meg többet az életben ez a szomorú história. Hanem akkor vedd lelkedre a hirlapok átkait, melyeket ezzel legdusabb forrásuktól fosztottál meg; hirté se halljuk majd a „véres szerelmi drámáknak.

Nő: Könnyű neked beszélni, te férfi vagy.

Férj: (nevetve) Muczuskám, ne zugalóddjál a végzet ellen és álld sorsodat, hogy téged férjjeil áldott meg.

Nő: Kiálhatatlan!

Ifju: Kaddig nagyságodnak nincs igaza. Nő: Nincs igazam!? Hogyhogy! ... Ifju: Mert Faust azt, a mit Margareta egyszer szenvedt át, százzszor éli át; neki minden nyomon sarkában az a kétségbeesítő gondolat, hogy a vágy betelt és szomja oltva nincs. Faust szánandó, csak úgy mint Margit.

Nő: Na, én Nagy Imrének a játékában nem láttam ezt a pokoli kint.

Férj: Az Nagy Imrének nagy hibája. De csak nézz én reám és rajtam láthatod, mi kin emészthet egy elégedetlen embert.

Nő: Ugyan te! Hát mivel vagy te elégedetlen?

Férj: Ezzel a filé-vel; nézd, milyen kicsiny.

Nő: Veled ma nem lehet okosan beszélni.

Ifju: Boldog ember, ikiben Faust és Mephistó így egybe olvadnak.

Nő: Hát magában talán különváltak!

Ifju: Lehet; kivált mióta eredetiben olvastam. Mindjobban érzem azt a végtelen irt.

Férj: Szerencsétlen ember! Hogy ronthatod el ity pessimizmussal az étvágyadat?

Nő: Maga hát egy második Faust, nem?

Ifju: Azt épen nem merném mondani. De néha megkap az a borongó sejelem, hogy hju erőlködés itt minden. Az ember marad, a mi volt, földhöz ragadt féreg.

én kedves muczuskám nagy öröme, ugye pincér, fizetek; egy kettő!

Az ifju poeta nagyokat nézett és hallgatott, az asszonyka neveltett, férjem uram pedig fizetett s azután mentek.

Nekem még egy darabig fülemben csengett az érdekes fia melancholikus, de értelmes beszéde, a csinos menyecske vidám csevegése s a boldog férj egészséges humortól pezsgő kötekedése.

Azután meg felélenkülték emlékemben a szöke Margareta, a mint a börtörben ördög, a szerencsétlen Faust, a mint eladja kétségbeesett lelkét és a kaján Mephistó, k ördögi élvezettel csepegteti Faust lelkébe ördögi életfilozóphiáját.

Dr. Tüdös János.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-ter.

H-DOROG 1887. ápril 24-én.
A „Debreczen Nagyvárad Értesítő” hetilap 17. számában f. évi ápril hó 23-án a nyiltter rovatban a h-dorogi lelkesi választásra vonatkozólag egy cikk jelent meg. Miért is a közérdeklődés tekintetéből czáfolatotam becsos lapjában, — melyet nem politikai kérdésekben párton kívülnek tartok, kívántam megtenni.

Nevezett cikk írónak Nagy Miklósnak gyenge oldala az, hogy tulhiszékenységgel sokan visszaélnék, s sokszor oly ügyekbe keverteti magát, mibe befolyai nem akart; hasonló eset az általa leirt papválasztás. Pedig ismerve őt, ha lelkebe száll, befogja ismerni, hogy Végső Mikós lelkész urát a lakosság zöme rajong, s ebből folyólag korteskedés és itatással ügyét előkészíteni nem volt szükséges; de ismerve szerény jóvedelmét, ilyesmit fel sem tételezhetni, hanem igen is páratlan emberbaráti szeretete s példás viselése tette őt népszerűvé, s közbizalomra érdemesítettnek nemcsak hitvallásbeliek, de a más vallásnak előtt is, s ebben leli magyarázatát az egyes tehetségesebb izraeliták által önszántukból tett egynehány kendő kiosztása — de korántsem lettek ezek vesztegetési czélból eleve megrendelve.

Nem volt szükség a 4 havi itatás és tetemesb összegre menő pénzbeli ráfogott vesztegetésre sem, mert a lakosság majdnem kivétel nélkül úgy rajongott a megválasztott lelkész iránt — mint multakban cikk irórt, már pedig utóbbi sem itatott, így kár másról az ellenkezőt feltételezni.

A mi az összeütközés, illetve czivakodást s verekedést illeti, nagyon megszokott valami; alig mulik el vásár, ünnepe, vagy heti vásár a nélkül, hát most a 4 napig tartó ünnepeben mennyivel inkább alkalmat szolgáltatót reá az öntözködésből keletkezni szokott itatás, nem kellett itt itatni — de nem is itatott senki — mert az összes lakosság legnagyobb része görög kath. lévén, nem volt ház, hol italban hiány let volna az ünnepen.]

Ezek a való megtörtéat dolgok, ezek azok — miket néteni szükség esetén Püspök Ö Maitósága magas figyelmébe ajánlani lelki-ösmeretes kötelességemnek tartottam, s így Végső Miklós diadalm ügyét legtovábbról sem fenyegeti veszély — mi, hogy ugy legyen, a nép megnyugtására adja a Mindenható.

RAJK IMRE.
h-dorogi lakos.

Kiadó

3 szoba, konyha, kamara padlás és pinczéből álló lakás.

Tudakozódhatni

Ranunkel H.

Posztó kereskedésében a főtéren.

Uj asphaltirozo üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben úgy mint vidéken kisebb és nagyobb mérvű.

Asphaltirozást

elvállalok.

Pinczéket, magtáratk ugymint minden más helyiségek asphalttal tökéletes nedvesség mentességétét a legjutányosabb árszámításban elfogadok minden megbízás a legrövidebb idő alatt eszközöltetik.

Magamt a. n. é. közönség pártfogásába ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

Szerdahelyi Adolf
szabafestő és asphaltirozó
Debreczen. Cs. pó-utca Szlezák-ház.

